

اسامی نازل بین راه مشہد و سرخس
(سفرنامہ عبداللہ خان ساعدالسلطنہ بہ خراسان)

تألیف : عبداللہ خان قراگورنو (ساعدالسلطنہ)

بہ تصحیح : علی کریمیں

الہام حاتمی باجگیران

۶۱۵-۶

تقدیم بہ استاد کراقدر و فریختہ

جناب آقای دکتر رضا محمد کاظمی

کتابشناسی پیش از انتشار کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه: فراگوزلو همدانی، عبد بن مصطفی قلی، ۱۲۷۳-۱۳۳۴
عنوان و نام پدیدآور: اساسی منازل به مشهد و سرخس (سفرنامه عبدالله خان ساعد السلطنه به خراسان)
مشخصات نشر: به تصحیح علی کریمیا و الهام سیجاگی
مشخصات ظاهری: تهران: انتشارات کتاب صادم ۹۷- ش
شابک: ۷۸ ص، مصور (رنگی)
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
عنوان دیگر: ۱۵۰/۰۰۰ ریال ۶-۲-۹۶۵۴۸-۰۰۰-۰۰۰ BN
موضوع: سفرنامه عبدالله خان ساعد السلطنه به سرخس
موضوع: فراگوزلو همدانی، عبدالله بن مصطفی قلی، ۱۲۷۳-۱۳۳۴
موضوع: سفرها-ایران-سفراسان رضوی-سماطرات
موضوع: سفرنامه های
موضوع: Travelers Writing
موضوع: ترکمنان-ایران
موضوع: Turkmen--Iran
موضوع: سرخس
موضوع: Sarakhs--Iran
موضوع: کریمیان، علی، ۱۳۴۲- دی-مصحح
موضوع: خانم سیجاگیان، الهام، ۱۳۵۵- مصحح
موضوع: ۱۳۹۷ ق ۱/۱۳۹۱ DSR
موضوع: ۰۷۴۵۰۹۲/۹۵۵
موضوع: ۵۲۱۶۹۶۲
شناسه افزوده: رده بندی کنگره
شناسه افزوده: رده بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی:

امی منازل بین راه مشهد و سرخس
(سعد الله خان ساعد السلطنه به خراسان)

نویسنده: غزلو، عبدالله (ساعد السلطنه)

موضوع: انتشارات کتاب سارم

به تصحیح، تعلیق، تحشی و بیانی - الهام حاتمی یاجگیران

حروف چینش: الهام حاتمی یاجگیران

طراح و صفحه آراه: بهاء اتوری - سارا هدایتی

چاپ اول: ۱۳۹۷ / شماره گاه: ۱۰۰

شابک: ۹۶۵۴۸-۲-۶۰۰-۶۸

بها: ۱۵۰,۰۰۰ ریال

نشانی:

تهران، شهرک اکباتان، انتهای فاز ۳، بیمارستان فوق تخصصی

سارم، تلفن: ۴۳۶۷۰-۲۱

وبگاه: www.sarempub.com

www.sarempub.ir

پست الکترونیک: sarempublication@gmail.com

فهرست

- ۷..... گفتار
- ۸..... آشنایی با سرهنگ عبدالله خان امیر نظام
- ۱۹..... امتنا
- ۲۱..... تاریخچه پهرستان سرخس
- ۲۵..... متن نسخه خطی
- ۲۷..... موقعیت قلعه ناصیه سرخس
- ۲۸..... منزل اول (از مشهد به سرخس آباد)
- ۲۹..... منزل دوم (از حسین آباد به قراوه)
- ۳۱..... منزل سوم (از قراوه به شادیچه)
- ۳۳..... منزل چهارم (از شادیچه به پل گزی)
- ۳۵..... منزل پنجم (از پل گزی به شورجه)
- ۳۶..... منزل ششم (از شورجه به دولت آباد)
- ۳۶..... منزل هفتم (از دولت آباد به ...)
- ۳۹..... وضعیت و موقعیت میمه طاق تا سرخس
- ۴۰..... قلعه‌ها و دروازه‌های ناصیه
- ۴۲..... ارگ، قورخانه، استحکامات و امنیت شهر
- ۴۴..... مشاغل و خدمات مخصوص هر طبقه و طایفه از آن‌ها
- ۵۳..... بقعه علوبابا، کهنه سرخس و قلعه قوشیدخان
- ۵۵..... شکار، آب، سیل و محصولات کشاورزی سرخس
- ۶۱..... منابع و مأخذ
- ۶۵..... نمایه‌ها

پیشگفتار

سازمانها و گزارش‌های مأمورین به یادگار مانده از گذشته، یکی از منابع مأخذ دست اول پژوهش‌های تاریخی هستند که با مذاقه در آنها می‌توان بدرستی با دیوان سالاری، شیوه زندگی، اوضاع اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و گاه نظامی دفاعی کشور در برهه خاص مأموریت یا سیاحت افراد و اقلیم خاصی از کشور آشنا یافت. در این روزنگاشت یا سیر سیاحت نویسی‌ها برای نسل دانش‌پژوه امروزه و آتی که در صدد تحقیق و تفحص در دیرینه شناسی این مرز و بوم هستند نیز می‌توان رهگشا و راهنما باشد. از جمله مصادیق آنها، مطالب سفرنامه پیش رو است. در تحت عنوان: «اسامی منازل عرض راه مشهد و سرخس» در دوره ناصرالدین شاه به سال ۱۲۹۶ ق. نگارش یافته. این اثر در ۳۱ برگ، ۹ سطری در سطور به اندازه ۱۱×۱۳۰ طبع شده و به خط نستعلیق، روی کاغذ فرنگی، آبی روشن نگارش شده و به شماره بازیابی ۵-۱۰۸۳۱۵ در مخازن نسخ خطی نادر کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ثبت و ضبط گردیده است. و از نظر موضوعی بیانگر «عرض راه نویسی» یا گزارش عبدالله خان سرهنگ - فرمانده فوج سرخس - است که به قصد تبیین وضع دلتعه مر که ناصربه سرخس و شرح حالات نواحی و صحاری و بیان احوال سکنه و سیر نظامی اطراف و اکناف آن تدوین گردیده. در این رساله نگارنده مباحث جغرافیایی سرخس و ناحیه میان مشهد و سرخس را به تفصیل بیان نموده و اطلاعات قابل توجهی را به وضاع نظامی و اقتصادی این نواحی داده است که پس از بازنویسی متن و تهیه نسخه و همچنین تدوین زندگینامه نویسنده آماده چاپ گردیده است. امید است که مقبول طبع دانش پژوهان نکته سنج، بخصوص مورخان تاریخ محلی قرار گیرد.

با سپاس علی کریمیان